

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

Provincie Zuid-Holland
W.E. Wouda-van der Giessen
Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

Kenmerk
FF/75C/2015/0284.toek.vv

Bijlagen
4

Datum 13 november 2015
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte mevrouw Wouda-van der Giessen,

Naar aanleiding van uw verzoek van 2 juli 2015 en de aanvullingen hierop van 28 augustus 2015, 26 oktober 2015, 28 oktober 2015 en 9 november 2015, geregistreerd onder aanvraagnummer 5190015954950, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het doden en verwonden van de platte schijfhoren; alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, buizerd, huismus, sperwer en de rugstreepd; alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de bittervoorn, kleine modderkruiper en de platte schijfhoren; alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 12 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van eieren van de platte schijfhoren.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Rijnlandroute', gelegen in de gemeenten Katwijk, Leiden, Oegstgeest en Voorschoten. Het project betreft de aanleg van een nieuwe wegverbinding van Katwijk, via de A44, naar de A4 bij Leiden om daarmee verkeersknelpunten op te lossen en de doorstroming van het verkeer te garanderen. De werkzaamheden bestaan uit kap-, sloop-, demp- en graafwerkzaamheden.

Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9, 11 en 12 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*), buizerd (*Buteo buteo*), huismus (*Passer domesticus*), sperwer (*Accipiter nisus*), rugstreeppad (*Bufo calamita*), bittervoorn (*Rhodeus cericeus*), kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*), voor de periode van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

13 november 2015

Onze referentie

Aanvraagnummer

5190015954950

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet. De buizerd, huismus en de sperwer zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels is alleen ontheffing nodig indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht. De rugstreeppad is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet. De bittervoorn en de kleine modderkruiper zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder d, van de Flora- en faunawet. De platte schijfhoren is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 2, van de Flora en faunawet. De gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, rugstreeppad en de platte schijfhoren zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU- Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Verbodsbepalingen

Op grond van de artikelen 9, 11 en 12 van de Flora- en faunawet is het verboden om inheemse diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren; eieren van beschermde inheemse diersoorten te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Tot voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Afwijzing artikel 9 van de Flora- en faunawet

Uit de aanvraag blijkt dat de ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet, voor wat betreft het doden en/of verwonden van de rugstreeppad, bittervoorn en de kleine modderkruiper. Ontheffing voor het doden en verwonden is in casu niet nodig. Er worden door u voldoende maatregelen genomen om doden en verwonden te voorkomen. Deze zijn in de ontheffing opgenomen onder 'Zorgplicht'. Incidentele slachtoffers vallen niet onder de reikwijdte van artikel 9 van de Flora- en faunawet. Bovendien wordt gelet op de zorgplicht, genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet geen ontheffing verleend voor het doden en/of verwonden van de rugstreeppad, bittervoorn en kleine modderkruiper.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Instandhouding van de soorten

Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis
De gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis zijn in het plangebied aangetroffen. Er zijn 2 kraamverblijfplaatsen, 6 paarverblijfplaatsen, 3 foerageergebieden en 7 vliegroutes van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Daarnaast is er 1 paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen aan de oostelijke rand van het noordelijk bosgebied. Er zijn essentiële vliegroutes van de laatvlieger en de watervleermuis in het plangebied aanwezig. Van de laatvlieger is ook essentieel foerageergebied aanwezig. Aantasting van foerageergebieden en vliegroutes zijn enkel ontheffingsplichtig indien zijn van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3.4 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan PIP RijnlandRoute' van 18 november 2014 en zoals beschreven in hoofdstuk 3.4 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan TB's RijnlandRoute' van 19 november 2014. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

Door de werkzaamheden gaan 1 kraamverblijfplaats en 6 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. Daarnaast gaat er 1 paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis verloren. Ook worden er essentiële vliegroutes en foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de watervleermuis aangetast. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis blijft hierdoor behouden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis verstoord. Immers, de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis worden gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis wel in de omgeving aanwezig blijven komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding.

Omdat de kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis relatief klein is en de gewone dwergvleermuis regelmatig van verblijfplaats wisselt, worden door het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen de effecten op populatieniveau van de soort tot een minimum beperkt. Ook worden er voldoende permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de ruige dwergvleermuis aangebracht tegen bestaande gevels. Voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de watervleermuis worden de nieuwe groenstructuren aangesloten op bestaande vliegroutes die onaangetast blijven. Daarnaast worden er voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger schermen geplaatst om de functie als vliegroute te kunnen waarborgen. Ook wordt aantasting van vliegroutes via watergangen voor deze soorten beperkt door het graven van nieuwe watergangen, het verleggen van bruggen of door het plaatsen van nieuwe bruggen. Door de functie van vliegroutes te ondervangen worden structuren die essentieel zijn voor de functionaliteit van foerageergebieden behouden. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Buizerd, huismus en sperwer

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen.

In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Nesten van de buizerd, huismus en de sperwer vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Derhalve is, bij overtreding van de verbodsbepalingen, ontheffing nodig van artikel 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soorten.

De buizerd, huismus en de sperwer zijn in het plangebied aangetroffen. Er zijn 5 broedlocaties van de buizerd en 3 broedlocaties van de sperwer aangetroffen in bomen. In totaal zijn er 15 verblijfplaatsen van de huismus in het plangebied aangetroffen die zich bevinden onder dakpannen van gebouwen. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de buizerd, huismus en de sperwer worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan PIP RijnlandRoute' van 18 november 2014, zoals beschreven in hoofdstuk 3.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan TB's RijnlandRoute' van 19 november 2014 en zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Addendum Mitigatie- en compensatieplan TB's RijnlandRoute' van 30 juni 2015. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Door de werkzaamheden gaan 3 broedlocaties van de buizerd, 14 broedlocaties van de huismus en 3 broedlocaties van de sperwer verloren. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de buizerd, huismus en de sperwer. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de buizerd, huismus en de sperwer blijft hierdoor behouden.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de buizerd, huismus en de sperwer verstoord. Immers, de buizerd, huismus en de sperwer worden gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de buizerd, huismus en de sperwer derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de buizerd, huismus en de sperwer wel in de omgeving aanwezig blijven gaat er geen wezenlijke invloed uit van deze verstoring.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

13 november 2015

Onze referentie

Aanvraagnummer

5190015954950

Er zijn voldoende alternatieven voor de buizerd, huismus en de sperwer aanwezig in hetzelfde leefgebied. Voor de huismus worden er tevens voldoende permanente verblijfplaatsen gerealiseerd door middel van vogelvides en nestkasten. De gunstige staat van instandhouding van de buizerd, huismus en de sperwer komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Rugstreepad

De rugstreepad is in het plangebied aangetroffen. Het noordelijk en noordoostelijk deel van de Molenblokpolder is in gebruik als leefgebied van de rugstreepad van in ieder geval meer dan 10 exemplaren. De aanwezige watergangen worden gebruikt als voortplantingswater. De winterverblijfplaatsen bevinden zich naar verwachting op de aanwezige boerenerven, waar voldoende schuilmogelijkheden aanwezig zijn. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de rugstreepad worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3.6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan PIP RijnlandRoute' van 18 november 2014. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de rugstreepad. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de rugstreepad blijft hierdoor behouden.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de rugstreepad verstoord. Immers, de rugstreepad wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de rugstreepad derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de rugstreepad wel in de omgeving aanwezig blijft komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding.

Er zijn in de directe omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden voor de soort aanwezig voor wat betreft de voortplantingsfunctie, alsook worden maatregelen genomen om ook in de toekomstige situatie de te vergraven watergangen geschikt te maken (te houden) als voortplantingshabitat voor de rugstreeppad. Dit door onder andere de realisatie van natuurvriendelijke flauwe oevers en een (tevens) op de rugstreeppad afgestemd beheer. De gunstige staat van instandhouding van de rugstreeppad komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

Bittervoorn en kleine modderkruiper

De bittervoorn en de kleine modderkruiper zijn in het plangebied aangetroffen. De gehele Papenwegse polder en de Oostvlietpolder zijn algeheel leefgebied voor de bittervoorn en de kleine modderkruiper. Daarnaast komt deze soort ook voor in de watergangen rond de Europaweg. Voor de kleine modderkruiper geldt tevens dat deze soort voor kan komen in watergangen ten zuiden van het spoor en ten noorden van de Leidseweg. De watergangen in dit zuidelijke gebied staan in verbinding met watergangen uit de Papenwegse polder (onder andere via de Dobbe watering). Het betreft hier algeheel leefgebied. In de Vrouwenvaart en het Rijn- Schiekanaal komt uitsluitend de kleine modderkruiper voor. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de bittervoorn en de kleine modderkruiper worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3.5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan PIP RijnlandRoute' van 18 november 2014 en zoals beschreven in hoofdstuk 3.5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan TB's RijnlandRoute' van 19 november 2014. De door u gestelde maatregelen zijn voldoende.

De werkzaamheden leiden in de Papenwegse polder, de Vrouwenvaart, rond de Europaweg en in de Oostvlietpolder tot permanente aantasting van het leefgebied van de bittervoorn en de kleine modderkruiper. Alhoewel de nieuwe watergangen qua breedte en diepte vergelijkbaar zullen zijn met de aan te tasten watergangen en deze nieuwe watergangen ook voorzien zullen worden van natuurvriendelijke oevers, zijn deze ten tijde van de werkzaamheden nog niet functioneel voor de bittervoorn en de kleine modderkruiper. Ook is het onduidelijk of er voor elk aanwezige individu geschikte uitwijkmogelijkheden zullen zijn in de omgeving in andere, onaangetaste watergangen. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf niet voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de bittervoorn en de kleine modderkruiper. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de bittervoorn en de kleine modderkruiper blijft hierdoor niet gegarandeerd.

De bittervoorn en de kleine modderkruiper komen algemeen voor in (de omgeving van) het plangebied. Met name in de (veenweide)polders worden beide soorten in grote aantallen waargenomen.

De nieuwe watergangen zullen op termijn weer een volwaardig onderdeel vormen van het leefgebied van de bittervoorn en de kleine modderkruiper en mogelijk zelfs geschikter zijn dan de huidige watergangen omdat tevens voorzien is in natuurvriendelijke oevers. Er blijft voldoende habitat bestaan om de populatie op zowel de korte als de lange termijn in stand te houden. De gunstige staat van instandhouding van de bittervoorn en de kleine modderkruiper komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is in het plangebied aangetroffen. De platte schijfhoren is in de Molenblokpolder en in het zuidelijke en centrale deel van de Oostvlietpolder aangetroffen. De platte schijfhoren is ook aangetroffen bij de brug van de afrit Zoeterwoude-Dorp over de Meerburgerwatering nabij het Papemeer. Het betreft hier algeheel leefgebied. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de platte schijfhoren worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3.7 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan PIP RijnlandRoute' van 18 november 2014 en zoals beschreven in hoofdstuk 3.6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan TB's RijnlandRoute' van 19 november 2014. De door u gestelde maatregelen zijn voldoende.

Door de werkzaamheden gaat het leefgebied van de platte schijfhoren langs de zuidkant van de Ing. G. Tjalmaweg en in het zuiden van de Oostvlietpolder, in de watergangen parallel aan de Rijksweg A4 en in het Papemeer verloren. In het centrale deel van de Oostvlietpolder wordt door de realisatie van een nieuwe hoofdwatengang tussen de volkstuinten leefgebied (tijdelijk) aangetast. Er worden nieuwe watergangen aangelegd. Nieuw leefgebied wordt aangesloten op bestaand leefgebied van het netwerk van poldersloten van de Oostvlietpolder en de Molenblokpolder.

Alhoewel de nieuwe watergangen qua breedte en diepte vergelijkbaar zullen zijn met de aan te tasten watergangen en deze nieuwe watergangen ook voorzien zullen worden van natuurvriendelijke oevers, zijn deze ten tijde van de werkzaamheden nog niet functioneel voor de platte schijfhoren. Ook is het onduidelijk of er voor elk aanwezige individu geschikte alternatieven zullen zijn in de omgeving in andere, onaangetaste watergangen waar de dieren inclusief watervegetatie naar toe zullen worden overgezet. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf niet voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de platte schijfhoren. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de platte schijfhoren blijft niet gegarandeerd.

De platte schijfhoren komt algemeen voor in (de omgeving van) het plangebied. Gezien de omvang van de dieren (slechts enkele mm's) en het feit dat het ondoenlijk is alle watervegetatie te verplaatsen voorafgaande aan de demping dan wel vergraving van watergangen met daarin exemplaren van de platte schijfhoren, kan doden en verwonden niet worden uitgesloten. Er is geen andere oplossing denkbaar die dit risico geheel wegneemt anders dan de betreffende watergangen geheel niet aan te tasten. Er zal eveneens sprake zijn van beschadigen en vernielen van eitjes van de platte schijfhoren.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

De nieuwe watergangen zullen op termijn weer een volwaardig onderdeel kunnen vormen van het leefgebied van deze soort en mogelijk zelfs geschikter zijn dan de huidige watergangen, omdat tevens voorzien is in natuurvriendelijke oevers. Bovendien geldt ook ten aanzien van de platte schijfhoren dat het leefgebied in de aangrenzende poldergebieden grotendeels onaangetast blijft. Het natuurlijk verspreidingsgebied van de soort wordt daarmee op populatieniveau niet wezenlijk kleiner, gezien de relatief beperkte aard van de aantasting van het voornemen op de betreffende soort. Er blijft voldoende habitat bestaan om de populatie van de platte schijfhoren op zowel de korte als de lange termijn in stand te houden. De gunstige staat van instandhouding van de platte schijfhoren komt echter niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: 'de volksgezondheid of openbare veiligheid' en 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'.

Voor vogels kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Vogelrichtlijn. Het door u aangedragen belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' is niet genoemd in de Vogelrichtlijn. Het belang genoemd in artikel 2, derde lid, aanhef en onder e van het Vrijstellingsbesluit kan in dit geval echter wel aan de ontheffingverlening ten grondslag liggen, er is immers geen sprake van verstoring met wezenlijke invloed.

De Rijnlandroute is onlosmakelijk verbonden met de ontwikkeling van een aantal grote woon-werk relaties in de regio Holland Rijnland. Bestuurlijk is ook afgesproken eerst de bereikbaarheid te garanderen (aanleg Rijnlandroute) voordat wordt overgegaan tot de werkelijke realisatie van deze ruimtelijke ontwikkelingen. De centrale ligging van de regio Holland Rijnland maakt dat de regio een belangrijke schakelfunctie in de bereikbaarheid van de westelijke Randstad vervult. Een groot deel van de inwoners maakt dagelijks gebruik van de beschikbare infrastructuur. De regio Holland Rijnland heeft een aantal ambities op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen. Het betreft onder andere het realiseren van woningbouw voor de eigen woningbehoefte, onder meer door het ontwikkelen van de nieuwbouwlocatie Valkenburg. Verder gaat het om economische impulsen in onder meer de Greenport Duin- en Bollenstreek, het Bio Science Park en het Space Business Park (ESA/ESTEC).

Om realisatie van al deze ruimtelijk-economische ontwikkelingen mogelijk te maken is een goede infrastructuur in de regio Holland Rijnland (en aangrenzende gemeenten) essentieel. Deze afhankelijkheid maakt het noodzakelijk om snel de infrastructuur in Holland Rijnland structureel te verbeteren door het uitbreiden van de oostwestcapaciteit voor het wegverkeer. Het betreft voornamelijk transport van gevaarlijke stoffen over de snelwegen langs het plangebied. De verkeersveiligheid kan niet worden gegarandeerd door slechte doorstroming, slechte bereikbaarheid en een niet robuust infrastructuurnetwerk. Risico's voor de mensen in de omgeving van de transportroutes bestaan, omdat het gevaarlijke stoffen betreft die brandbaar, explosief en/of toxisch zijn. Uit de verkeersberekeningen behorende bij de Commissie voor de milieueffectrapportage blijkt dat met aanleg van de Rijnlandroute het aandeel sluipverkeer op het onderliggend wegennet afneemt. Het huidige sluipverkeer heeft ook een snellere route via de Rijnlandroute. Het sluipverkeer zal daarmee verdwijnen uit een aantal (woon)gebieden en wegen waar nu de milieuovertlast onder druk staat. Dit geldt in het bijzonder voor de Voorschoterweg en het centrumverkeer van Katwijk. Het wegvallen van sluipverkeer leidt tot een verbetering op het punt van de luchtkwaliteit en de geluidbelasting. Hetzelfde geldt voor de omgeving van het tracé van de N206 zelf in Leiden (Churchilllaan), ter hoogte van de kruising met de Haagweg. Doordat het verkeer zich verplaatst naar de Rijnlandroute, nemen hier de intensiteiten in 2030 met 20% af. Dit heeft positieve effecten op zowel de leefbaarheid als de verkeersveiligheid. Uit de verkeersveiligheidsanalyses blijken ook minder ongevallen. Het risico op een ongeval op het onderliggend wegennet is bij benadering een factor 3 á 4 hoger dan het risico op een ongeval op hoofdwegen. De verkeersveiligheidswinst komt voornamelijk door een verschuiving van verkeer van relatief onveilige wegen met veel aansluitingen naar relatief veiligere wegen met weinig aansluitingen. Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat de belangen 'de volksgezondheid of openbare veiligheid' en 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' voldoende onderbouwd zijn om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, buizerd, huismus, sperwer, rugstreepad, bittervoorn en de platte schijfhoren die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek. Er zijn verschillende tracéalternatieven met de bijbehorende varianten in kaart gebracht, genaamd: 'N11-west' met bijbehorende varianten 'N11-west 2' en 'N11-west 4', 'Zoeken naar balans' met bijbehorende varianten 'ZnB', 'ZnB A' en 'ZnB F'; 'Churchill Avenue' met bijbehorende varianten 'Churchill Avenu' en 'Churchill Avenue gefaseerd'. Volgens het rapport '2^e fase MER RijnlandRoute, achtergrondrapport Natuur versie 2.0' van 27 april 2012 scoren alle varianten negatief tot zeer negatief als het gaat om effecten op beschermde planten en dieren. Er zijn geen alternatieven die beter scoren op beschermde soorten planten en dieren dan het gekozen voorkeursalternatief.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, buizerd, huismus, sperwer, rugstreepad, bittervoorn en de platte schijfhoren zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons:
088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
13 november 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015954950

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van mevrouw Wouda-van der Giessen op 2 juli 2015, namens de Provincie Zuid-Holland en de aanvullingen hierop van 28 augustus 2015, 26 oktober 2015, 28 oktober 2015 en 9 november 2015

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: Provincie Zuid-Holland (hierna: ontheffinghouder)
Adres: Zuid-Hollandplein 1
Postcode en woonplaats: 2596 AW DEN HAAG

Ontheffing **5190015954950** voor het tijdvak van: 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het doden en verwonden van de platte schijfhoren (*Anisus vorticalus*); alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*), buizerd (*Buteo buteo*), huismus (*Passer domesticus*), sperwer (*Accipiter nisus*) en de rugstreeppad (*Bufo calamita*); alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de bittervoorn (*Rhodeus amarus*), kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticalus*); alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 12 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van eieren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticalus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Rijnlandroute', gelegen in de gemeenten Katwijk, Leiden, Oegstgeest en Voorschoten, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan'.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevreiding tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de paragrafen 3.2 en 3.4 tot en met 3.7 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan PIP RijnlandRoute' van 18 november 2014 (bijlage 2 bij dit besluit), zoals beschreven in de paragrafen 3.2 en 3.4 tot en met 3.6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan TB's RijnlandRoute' van 19 november 2014 (bijlage 3 bij dit besluit) en zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Addendum Mitigatie- en compensatieplan TB's RijnlandRoute' van 30 juni 2015 (bijlage 4 bij dit besluit).

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

8. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare kraam- en paarperiode van de gewone dwergvleermuis en met de voortplantingsperiode van de ruige dwergvleermuis. Voor de gewone dwergvleermuis loopt deze globaal van 15 mei tot en met 15 juli en van 15 augustus tot en met 15 oktober. Voor de ruige dwergvleermuis loopt deze globaal van 15 augustus tot en met eind september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
9. Als tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen moeten de werkzaamheden onmiddellijk stopgezet worden en moet direct een vleermuisdeskundige ingeschakeld worden.

Buizerd, huismus en sperwer

10. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van de buizerd, huismus en de sperwer. Voor de buizerd loopt deze globaal van februari tot en met eind augustus. Voor de huismus loopt deze globaal van maart tot en met eind september. Voor de sperwer loopt deze globaal van april tot en met eind juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de buizerd, huismus en sperwer. Een deskundige zal bepalen wanneer en hoe de maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden.

Rugstreepad

11. Het dempen van water dient plaats te vinden in de periode van augustus tot eind maart, dat wil zeggen buiten de periode waarin de meeste voortplanting plaatsvindt. Deze periode kan zowel eerder als later beginnen of eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en van de meteorologische omstandigheden voorafgaand en tijdens de werkzaamheden. Een deskundige op het gebied van de rugstreepad moet bepalen wanneer de voortplantingsperiode in het onderhavige voortplantingswater ten einde is gelopen, zodat werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

Bittervoorn en kleine modderkruiper

12. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplantingsperiode van de bittervoorn en de kleine modderkruiper. Deze loopt voor beide soorten globaal van april tot en met augustus. Deze periode kan zowel eerder als later beginnen of eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en van de meteorologische omstandigheden voorafgaand en tijdens de werkzaamheden. Een deskundige op het gebied van de bittervoorn en de kleine modderkruiper moet bepalen wanneer de voortplantingsperiode in het onderhavige voortplantingswater ten einde is gelopen, zodat werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

Platte schijfhoren

13. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de platte schijfhoren. Dit is wanneer de aanwezige watervegetatie maximaal ontwikkeld en niet ondergedoken is.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

Rugstreepad

14. U dient het gebied waar de activiteiten plaats gaan vinden ontoegankelijk te maken voor de rugstreepad.
15. Er dient voorkomen te worden dat er in het werkterrein plekken met stagnerend water gaan ontstaan als potentieel voortplantingswater.
16. Onder ecologische begeleiding dienen exemplaren van de rugstreepad op het werkterrein gevangen te worden en zo snel mogelijk te worden verplaatst naar geschikt habitat aangrenzend aan het oorspronkelijke habitat, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Bittervoorn en kleine modderkruiper

17. Bij dempen dient u te werken in de richting van het open water zodat de bittervoorn en de kleine modderkruiper de kans hebben om te vluchten.
18. U dient de bittervoorns, kleine modderkruipers en zoetwatermossels weg te vangen en te verplaatsen naar geschikt habitat buiten de invloedssfeer van de activiteiten.

Overige voorschriften

19. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
20. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
21. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
22. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
23. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40225, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 13 november 2015

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland